

OVERZICHT

KUNST ANALYSE

MODELLEN

*Pier Johannes de Visser, De kunstbeschouwing, 1779-1848, aquarel over zwart krijt,
134 x 251 mm, collectie Stichting Museum Boijmans Van Beuningen*

Inhoudsopgave

1. KPC Model	p. 3
2. KCP Model (versie 2 - volgens W.Cuijpers)	p. 4
3. Iconografisch/iconologisch model	p. 5
4. Analyseschema Palet	p. 6
5. Semiotisch model (volgens M.T. van de Kamp)	p. 7
6. Model Tate Modern	p. 9
7. Model Addison & Burgess – Object-based analysis	p. 12
8. Model Clement	p. 14
9. Model Feldman	p. 15
10. Model Perkins - The Intelligent Eye	p. 16
11. ILO-UvA model CKV - M.T.A. van de Kamp/W.P.M. Cuijpers	p. 17

==

KPC-Model kunst beschouwen

Algemeen	Beeldend	Film	Drama	Dans	Muziek
INHOUD					
Voorstelling, betekenis, Boodschap Bedoelde betekenis van de kunstwerk (of opdrachtgever) gelet op tijd en plaats <-> betekenisgeving/interpretaties door de beschouwer					
Voorstelling	A. Waar gaat het over?				
	Voorstelling, verhaal, onderwerp, thema, sfeer, het kunstwerk zelf, titel				
Boodschap	B. Wat heeft de kunstenaar daarover te vertellen?				
	Boodschap, visie				
Abstrahering	C. In hoeverre suggereert het kunstwerk de werkelijkheid?				
	Figuratief <-> non-figuratief	Natuurlijk spel <-> gestileerd	Natuurlijk spel <-> gestileerd	Verhalend <-> abstract	Verhalend <-> abstract
VORM					
Het waarneembare					
Middelen	D. Waarmee is het kunstwerk gemaakt?				
	Licht Kleur Ruimte Vorm	Acteurs Spel Verhaalelementen Kader Camera, fotografie	Acteurs Spel Verhaalelementen Toneelbeeld, ruimte	Dansers Dans Locatie Muziek Theatrale middelen	Tempo Toonduur, ritme Toonhoogte, melodie Klanksterkte Klankkleur Theatrale middelen
Samenhang	E. Hoe zijn de middelen gestructureerd? (in tijd en ruimte)				
	Compositie Statisch <-> dynamisch Symmetrie Tijd	(Regie)concept Vormgeving Enscenering Montage	(Regie)concept Vormgeving Enscenering	Choreografie	Compositie Verloop in de tijd Samenstelling
FUNCTIE					
Doel/functie					
F. Met welk doel wordt het kunstwerk gebracht? Wat wil de maker (of opdrachtgever) of de beschouwer ermee bereiken? Bedoelde functie van de maker (of opdrachtgever) gelet op tijd en plaats <-> functiegeving door de beschouwer					
	Levensbeschouwelijk	Religieus, ritueel, viering			
	Esthetisch	(anti-)schoonheid, inleving, herkenning, vervreemding, confrontatie			
	Politiek	Status, huldiging, protest, bewustwording			
	Economisch	Werk, reclame			
	Educatief	Opvoeding, therapie, zelfreflectie, voorlichting, informatief			
	Vermaak	Amusement, decoratie, expressie, verpozing			

KPC-Model Kunst Beschouwen

Versie 2

Algemeen	Beeldend	Film	Drama	Dans	Muziek
VORM	Het waarneembare Wat zie je?				
Middelen	A. Waarmee is het kunstwerk gemaakt?				
	Licht Kleur Ruimte Vorm	Acteurs Spel Verhaalelementen Kader Camera, fotografie	Acteurs Spel Verhaalelementen Toneelbeeld, ruimte	Dansers Dans Locatie Muziek Theatrale middelen	Tempo Toonduur, ritme Toonhoogte, melodie Klanksterkte Klankkleur Theatrale middelen
Samenhang	B. Hoe zijn de middelen gestructureerd? (in tijd en ruimte)				
	Compositie Statisch <-> dynamisch Symmetrie Tijd	(Regie)concept Vormgeving Enscenering Montage	(Regie)concept Vormgeving Enscenering	Choreografie	Compositie Verloop in de tijd Samenstelling
INHOUD	Voorstelling, betekenis, Boodschap Bedoelde betekenis van de kunstwerk (of opdrachtgever) gelet op tijd en plaats <-> betekenisgeving/interpretaties door de beschouwer				
Voorstelling	C. Waar gaat het over?				
	Voorstelling, verhaal, onderwerp, thema, sfeer, het kunstwerk zelf, titel				
Boodschap	D. Wat heeft de kunstenaar daarover te vertellen?				
	Boodschap, visie				
Abstrahering	E. In hoeverre suggereert het kunstwerk de werkelijkheid?				
	Figuratief <-> non- figuratief	Natuurlijk spel <-> gestileerd	Natuurlijk spel <-> gestileerd	Verhalend <-> abstract	Verhalend <-> abstract
FUNCTIE	Doel/functie Bedoelde functie van de maker (of opdrachtgever) gelet op tijd en plaats <-> functiegeving door de beschouwer				
	F. Met welk doel wordt het kunstwerk gebracht? Wat wil de maker (of opdrachtgever) of de beschouwer ermee bereiken?				
	Levensbeschouwelijk	Religieus, ritueel, viering			
	Esthetisch	(anti-)schoonheid, inleving, herkenning, vervreemding, confrontatie			
	Politiek	Status, huldiging, protest, bewustwording			
	Economisch	Werk, reclame			
	Educatief	Opvoeding, therapie, zelfreflectie, voorlichting, informatief			
	Vermaak	Amusement, decoratie, expressie, verpozing			

ICONOGRAFIE/ICONOLOGIE

Werk van Beeldende Kunst

Kennis van hoe de wereld om ons heen er uitziet: voorwerpen, activiteiten etc.

1: Pre-iconografische beschrijving:

Opsomming van wat we in een voorstelling zien, zonder verbanden te leggen of te interpreteren; tevens enige formele aspecten, b.v. kleur

Kennis van thema's en onderwerpen in de kunst, en hoe die door de eeuwen heen worden uitgebeeld; kennis van de (in)directe bronnen van de kunstenaar

2: Iconografische beschrijving:

Het met elkaar in verband brengen van de elementen van een voorstelling, en het formuleren van een thema of onderwerp; geen poging een diepere betekenis te ontdekken

Kennis van mogelijke secundaire betekenissen en interpretatie van de kunstenaar

3: Iconografische interpretatie:

De diepere (mogelijk symbolische) betekenis(sen) van een voorstelling, zoals expliciet door de kunstenaar bedoeld

Gedegen kennis van cultuurhistorische aard, zoals politiek, religie, stand van wetenschappen, dagelijks leven etc.

4: Iconologische interpretatie:

De diepere betekenis van een voorstelling zoals niet expliciet door de kunstenaar bedoeld

Bron:

R.v. Straten. *Inleiding in de Iconografie*. Bussum, 1985.

Analyseschema PALET

1. Vorm- en beeldaspecten

- Geef een zo volledig mogelijke beschrijving van het door jou gekozen schilderij. Schrijf allereerst zo nauwkeurig mogelijk op wat je precies ziet. Vermeldt vervolgens zaken als:
 - Gegevens over de maker, de titel, de datering en de plaats waar het werk zich bevindt
 - De afmetingen: lengte, breedte, hoogte
 - De materialen: paneel, papier, doek, ander materiaal, olieverf, acryl, aquarel, gouache, (pastel)krijt, potlood, enz.
 - De techniek waarmee het werk tot stand is gekomen: penseel, paletmes, gemengde techniek
- Daarna belicht je de verschillende beeldaspecten. Schenk daarbij aandacht aan kleur, vorm, lijn, textuur, ritme, dieptewerking, lichtval en compositie.

2. Inhoud

- Waar gaat het door jouw gekozen schilderij over? Bestudeer de voorstelling en kijk ook naar de titel. Soms geeft de titel een aanwijzing over de inhoud van het schilderij.
- Zoek eventueel in secundaire literatuur op wat de symboliek van het door jou gekozen schilderij zou kunnen zijn. Zoek ook informatie op over de zaken waar deze kunstenaar zich in zijn werk mee bezighoudt.

3. Functie

- Waarvoor denk je dat het schilderij dient? Wat had de kunstenaar ermee voor ogen?
- Als het schilderij oorspronkelijk voor een andere plek is gemaakt dan waar het zich nu bevindt, ga dan na wat de oorspronkelijke plek is geweest. Heeft het schilderij in de tijd dat het gemaakt is dezelfde functie gehad? Zo nee, schrijf dan op welk doel het door jou gekozen kunstwerk vroeger heeft gediend.

4. Beoordeling

- Bespreek welke beeldende werking de materialen, vormen en kleuren die de kunstenaar voor zijn werk heeft gekozen, hebben.
Heeft de kunstenaar volgens jou de juiste middelen (materiaal, techniek, vorm, kleur, compositie enz.) gekozen om de inhoud van zijn werk over te dragen? Geef argumenten.
- Geef je beargumenteerde eindoordeel.

Semiotisch model

A: PRODUCTIECONTEXT:

Wie, wat, waar, wanneer, hoe, waarom is het werk gemaakt?

B: BEELDENDE LAAG :

Wat zijn de kenmerken van de beeldende laag?

Beeldende aspecten:	
Licht:	Wat valt je op aan het lichtgebruik? lichtsoort: getemperd/fel; lichtrichting: meelicht, tegenlicht, zijlicht, strijklucht; schaduw, slagschaduw; reflectie en lichtcontrast
Kleur:	Wat kun je beschrijven over het kleurgebruik? primaire, secundaire, tertiaire kleuren, verzadiging, helderheid, kleurcontrasten, complementaire kleuren, monochroom/polychroom
Vorm:	Welke vormen komen voor? punt, lijn, vlak, vormcontrasten (open/gesloten, organisch/geometrisch, vorm/restvorm) <i>a</i> Figuratief, realistisch; <i>b</i> geïdealiseerd, gestileerd, geabstraheerd, gedefformeerd; <i>c</i> non-figuratief, abstract
Ruimte:	Hoe wordt er met ruimte gewerkt? ruimtelijkheid, ruimtesuggestie (overlapping, afsnijding, perspectief), standpunt, reliëf, open, gesloten
Textuur:	Hoe ziet de textuur eruit? Glad, ruw; contrasten
Compositie:	Welke compositie is gebruikt? Horizontaal-verticaal-diagonaalcompositie, driehoekscompositie, centraalcompositie, 'over-all'-compositie; harmonie; herhaling/ritme, symmetrie; beweging/dynamiek;
Tijd:	Welke rol speelt tijd/tijdsverloop in dit werk? Bewegingssuggestie; Bewegend beeld, video, ict, performance
Materiaal en techniek:	
Tweedimensionale:	Schilderen, tekenen, grafiek, textiel bewerken, textiel ontstaan
Driedimensionale:	Ruimtelijk plastisch, ruimtelijk constructief, textiel verwerken, installatie, appropriation (hergebruik), performance
Nieuwe media:	animatiefilm, video, fotografie, ontwerpen met computer
Hybride:	combinaties van materialen en technieken en vervagende grenzen tussen disciplines

C: VERHALENDE OF CONCEPTUELE LAAG:

Waarover gaat het werk?

Inhoud:	
Onderwerp/Thema	
Titel	
Voorstelling	
Verhaal	
Concept	

D: FUNCTIES:

Welke functie(s) heeft het werk?

Functies:	
Levensbeschouwelijk	Religieus, ritueel, viering
Esthetisch	(anti-)Schoonheid, inleving, herkenning, vervreemding, confrontatie
Politiek	Status, huldiging, protest, bewustwording
Economisch	Werk, reclame
Educatief	Opvoeding, therapie, zelfreflectie, voorlichting, informatief
Vermaak	Amusement, decoratie, expressie, verpozing

E: BETEKENIS LAAG

De rol van **de maker**

- Wat leert het werk jou? wat is de betekenis van het werk?
- Wat wil de kunstenaar ermee bereiken bij de kijker? effecten
- Vanuit welk concept, welke opvatting/visie of interpretatie heeft de kunstenaar/vormgever gewerkt?
Symboliek, visie, idee, intentie van de kunstenaar/vormgever
- Wat is de bedoeling van de kunstenaar/vormgever? Bedoelde functie van de maker (en /of opdrachtgever) in de context van tijd en plaats versus gebruikscontext door de beschouwer.

De rol van **de beschouwer:**

- Probeer te beschrijven welk effect het beeld op je had.
- Breng dit in verband met de bedoeling die de kunstenaar/vormgever had
- Kun je belangrijke factoren om het beeldend werk te begrijpen schetsen: is het gericht op een actuele situatie; op een politieke context; op bepaalde subculturen enz.)
- Jouw persoonlijke mening over het beeldend werk(= interpretatie = subjectief). Dit laatste moet uiteraard goed onderbouwd worden.

Bronnen:

L.Pauwels, J.M.Peters. *Denken over Beelden*. Leuven, 2005

KPC groep. *Kunstbeschouwen. Culturele en Kunstzinnige Vorming 2*. Den Bosch, 2000

Walker Art Center, Art Today, website geraadpleegd op 31 augustus 2010.

Model Tate Modern – Ways of Looking

A: Persoonlijke reacties – Wat breng jij mee naar het kunstwerk?

1. Wat zijn jouw eerste reacties op het werk?
2. Wat is het eerste woord dat in je op kwam toen je het werk zag?
3. Wat viel je het eerste op?
4. Doet het je ergens aan denken?
5. Wat wil de kunstenaar volgens jou overbrengen?

B: Kijken naar het kunstwerk – Wat zie jij?

1. Welke materialen en processen heeft de kunstenaar gebruikt om het kunstwerk te maken?
2. Wat is het? (Is het een film, foto, tekening, sculptuur, installatie, performance, etc?)
3. Waar is het? Beschrijf de ruimte. Is er samenhang met andere werken in de tentoonstelling?
4. Hoe groot is het kunstwerk? Welk effect heeft schaal op het kunstwerk en op onze verhouding ermee?
5. Is het op tijd gebaseerd? Als dat zo is, beschrijf wat er gebeurde en hoe lang het duurde. Is er sprake van herhaling?

C: Onderwerp en betekenis – Waarover gaat het werk?

1. Gaat het kunstwerk over een bepaald onderwerp, een kwestie of thema?
2. Gaat het over het echte leven?
3. Zou het werk een symbolische, morele of politieke betekenis kunnen hebben?
4. Is het verhalend werk/ is er een verhaal in het werk weergegeven?
5. Laat het werk je over tijd nadenken?
6. Laat het werk je op een andere, nieuwe manier over het leven of over kunst nadenken?
7. Heeft het werk een titel? Heeft de titel invloed op jouw manier van kijken naar het kunstwerk?
8. Welke informatie is beschikbaar over het werk/de kunstenaar/de tentoonstelling? (muurteksten of folders) Laat deze informatie je op een andere manier kijken naar het kunstwerk?

D: Kunst in Context – Invloeden die het maken en het lezen van een werk mede bepalen.

1. Wie is de kunstenaar? Denk je dat de achtergrond van de kunstenaar ons iets kan vertellen over hoe en waarom het werk is gemaakt, of waar het over gaat?
2. Is/was het kunstwerk voor een bepaalde plek of gelegenheid gemaakt?
3. Is het werk te verbinden met andere werken van deze kunstenaar?
4. Hoe kun je het kunstwerk verbinden aan andere werken van hedendaagse kunstenaars?
5. Is het werk te verbinden aan kunst uit het verleden?
6. Wat zegt het kunstwerk over de ideeën en waarden van onze tijd?
7. Hoe kun je het werk verbinden met commentaar op hedendaagse sociale, culturele en politieke kwesties zoals consumentisme, globalisering en multi-culturaliteit?
8. Maakt het werk gebruik van moderne materialen en technologie of heeft het misschien het oude, traditionele processen herontdekt?

Bron: http://www.tate.org.uk/stives/eventseducation/schools/teachers_notes_summer_2007.pdf

Model Tate Modern – Ways of Looking

- 1. Een persoonlijke aanpak:** Wat breng ik/we mee? Alle reacties op kunst zijn geconditioneerd door onze verschillende persoonlijke en sociale ervaringen. Deze kunnen niet genegeerd worden en zouden het startpunt moeten zijn wanneer we gaan denken over een kunstwerk. De vragen die je jezelf daarbij kunt stellen zijn: Wat zijn de ideeën en overtuigingen van waaruit mijn reacties ontstaan?
 - vanuit mezelf
 - vanuit mijn wereld
 - vanuit mijn ervaringen
- 2. Manieren om naar het object te kijken:** De aanwezigheid van het werk. Een zorgvuldige analyse van materialen en processen in de kunst, zullen ons begrip van het kunstwerk verruimen.
 - Kleur, vorm, oppervlakte (textuur)
 - Compositie, schaal, ruimte
 - Materialen, processen, standpunt
 - Geluid, tijd, positie
- 3. Overlappende vragen tussen een persoonlijke aanpak en het object**
 - Heeft de maat/hebben de materialen van het kunstwerk voor jou een bijzondere associatie? Associaties die voor jou anders zijn dan voor de anderen in de groep?
 - Hoe zou jouw ervaring bij het zelf maken van dingen, jouw blik op het kunstwerk kunnen beïnvloeden?
 - Hoe ervaar jij het kunstwerk (fysiek)? Voel jij jezelf er groter of kleiner door? Trekt het kunstwerk je aan of stoot het je juist af? Maakt het je bewust van je eigen lichaam op een bepaalde manier?
- 4. Manieren om naar het het onderwerp te kijken:** Waarover gaat het werk? Wat vertelt het kunstwerk ons, door de inhoud, de titel, of het soort werk.
 - Inhoud, boodschap, titel
 - Stroming, soort/type, thema
- 5. Overlappende vragen tussen een persoonlijke aanpak en het onderwerp:**
 - Op welke manier word je bij het werk betrokken?
 - Wat voor 'gesprek' heb jij met het werk?
 - Zet het werk jou aan tot het stellen van vragen over jouw vooronderstellingen over kunst of over de wereld?

6. **Manieren om naar de context te kijken:** Daarbij relateer je het kunstwerk aan de wereld. Een kunstwerk bestaat niet geïsoleerd in de wereld: we kunnen betekenis geven aan kunst, door te bestuderen wanneer, waar en door wie het werk gemaakt is. In een kunstwerk worden lagen van betekenis gestapeld die steeds groter worden en uitbreiden gedurende de tijd. We kunnen het werk ook aan andere gebieden en disciplines verbinden, zoals aan de politiek, de sociale geschiedenis, de wetenschap en de visuele cultuur als een geheel.

- Wanneer, waar en door wie?
- Geschiedenis, het heden, visuele cultuur
- Kennisgebieden, de manier waarop het werk gepresenteerd is
- Interpretatie, de omgeving
- De institutionele context (het hangt in een museum)

7. **Overlappende vragen tussen: een persoonlijke aanpak en de context:**

- Wat waren jouw verwachtingen voordat je naar het museum ging?
- Op welke manier beïnvloeden deze jouw manier van reageren op de werken die je hier ziet?
- De presentatie is samengesteld door tentoonstellingssamenstellers (curator). Ontstaat uit deze presentatie bij jou een beeld van een specifieke ‘persoonlijkheid’ of manier van denken, die ten grondslag ligt aan deze manier van tentoonstellen? Welke veranderingen zou jij aanbrengen als tentoonstellingssamensteller?

Bron: TATE MODERN – uit: The Art Gallery Handbook

Model Addison & Burgess – Object-based analysis

0 Eerste Reactie

Wat is je eerste reactie op het kunstwerk?

1 Empirische analyse: leg je observaties vast

a. Beschrijving (herkenning en identificatie)

Wat zie je (het ding als geheel: horizontaal, verticaal, rond, vierkant enz.)?

Wat denk je dat er gebeurt?

Waar sta jij ten opzichte van het werk?

Wat voor invloed heeft jouw positie op de indruk van het werk?

b. Vorm (indeling van het vlak/ de ruimte)

Welke formele elementen zijn gebruikt (lijn, kleur, textuur, ruimte)?

Hoe zijn de vormen ingezet?

Is er een bepaald perspectief van toepassing?

Wordt de ruimte bepaald door leegte, balans of juist overdaad?

Hoe zijn de formele elementen ten opzichte van elkaar geplaatst?

Kun je meer zeggen over de compositie (en evt. tegenstellingen)?

c. Materialen en technieken

Waar is het werk van gemaakt (linnen, steen, verf, brons, inkt, papier)?

Op welke manier (proces) is het gemaakt (schilderen, gieten, borduren)?

Kun je iets zeggen over het materiële bestaan (breekbaar, blijvend, enz.)?

2 Functionele analyse

a. Opdrachtgever en kunstenaar

Voor wie en op basis van welke eisen is het werk gemaakt?

Waarom heeft de betreffende kunstenaar het werk (mogen) maken?

b. Doel en kunstenaar

Waarom is het werk gemaakt (propaganda, decoratie, zelfexpressie)?

Is de functie/rol/werking van het werk verandert in de tijd?

c. Omgeving

Waar komt het werk oorspronkelijk vandaan/ waar geplaatst?

Is het werk in de loop van de tijd verplaatst (en waarom)?

Waar bevindt het werk zich nu?

3 Contextuele analyse

a. Kunsthistorische classificaties

ICONOGRAFIE

Waar gaat het werk over/ wat betekent het? Mogelijke opties:

- *Is er sprake van een representatie uit de werkelijkheid?*
- *Is er sprake van een metonym (associatief verband)?*
- *Is er sprake van een symbool (analogie of metafoor)?*
- *Is er sprake van een allegorie (symbolisch verhaal)?*

Wordt er een bepaald verhaal/ onderwerp/ boodschap/ genre verbeeld?

STIJL

Behoort het werk tot een bepaalde kunsthistorische of culturele traditie?

Zijn in het werk stijlelementen samengevoegd (composiet, intercultureel)?

MODUS (norm of standaard)

Conformeert het werk aan een bepaalde methode?

Bijvoorbeeld: abstract, verhalend, impressionistisch, functioneel.

Kun je het werk bij een specifieke esthetische categorie onderbrengen?

Bijvoorbeeld: guldensnede, schoonheid, sublimiteit.

INVLOEDEN

Waardoor zou het werk beïnvloed kunnen zijn (andere kunstenaars, stijl)?

b. Contexten

Hoe staat het werk in verhouding tot de historische context (politiek enz.)?

Hoe staat dit werk in verhouding tot het werk van andere kunstenaars?

Wat is de relatie met bredere culturele structuren (geslacht, afkomst)?

c. Interpretatie

Hoe werken de onderdelen als een betekenisvol geheel samen?

- Combinatie van: vorm, inhoud, materiaal, indruk en idee...

Vertaling van Engels origineel van Addison & Burgess en aanvulling: door W.E. Kasteleijn.

Model Robert Clement

The aims of art education:

Aesthetic aims

Perceptual aims

Technical aims

Personal and social aims

The domains of art education:

The conceptual domain

The productive domain

The contextual and critical domain

A framework for art education:

EXPERIENCE

can take the form of

PERCEPTION

What does it mean?
How does it make me
feel? etc.

ANALYSIS

What does it look like?
What is it made of?
How does it work?

RESPONSE

can take the form of

SELF-EXPRESSION

Telling oneself
Evidence of seeing and
feeling

COMMUNICATION

Explaining or describing to
someone else
evidence of seeing and
understanding

Robert Clement. The Art teacher's handbook (2nd ed. 1993)

Model: Feldman - The Feldman Method for Art Criticism

Step 1: Description

Goal is to describe objectively what you see; to delay judgment. List title; artist; date; medium; size. Is work representational, abstract, or nonobjective? Can you identify a subject? If not, are there objective "hints" about a subject? Describe how the elements are used.

Step 2: Analysis

Goal is to describe behaviors of what you see. Describe how the elements above use the principles of design. And identify the feelings that the elements and principles engender.

Step 3: Interpretation

Goal is to find meaning in what you see. How do features and qualities that you have observed combine to create meaning? What does the work remind you of? Why? What do you think the artist is trying to do? What is the intended use of the object? Are there symbols in the work? What do they mean?

Step 4: Judgment

Goal: To evaluate what you see. Does the work have value through formal qualities (use of elements and principles of design)? Value through expression of emotion or feeling? Value through purpose? Are materials appropriate? How could it have been more successful? Who might value this work?

In the first two steps, the observer of the art is engaged in concrete and specific criticism of the art. In essence, then, the observer is coming to terms with the technical elements of the art. The third and fourth steps, however, begin to be more abstract and evaluative in nature. Instead of technical, the conversation begins to move into the aesthetic considerations of the art. Obviously, it is easier for an observer to complete the first two steps of the Feldman Method but it is necessary for the observer to engage in the final two steps in order to garner the full meaning of the art, especially as it affects him or her. The observer moves from seeing the art as an object "at a distance" to an object "being engaged and attended to" in meaningful ways.

Kelehear, Z. (under review). Instructional supervision as dialogue: Using the language of art to support the art of teaching. *International Journal of Education and the Arts*

Model: David Perkins in: *The Intelligent Eye*

Perkins bepleit in 'The intelligent eye' dat aandachtig en reflectief kijken vereist is om kunst betekenis te kunnen geven. Niet alleen hierdoor begrijpt de beschouwer het kunstwerk beter, maar leert de beschouwer ook door kunst. Wij zijn in staat om op een intelligente manier te kijken, waardoor wij op een adequate manier betekenis kunnen geven aan wat we zien. En toch kijken wij ook vaak heel routineus, zonder er dieper over na te denken. Hierdoor zien we lang niet alles in een kunstwerk. Perkins wil de kijker daarom strategieën aanleren om én kunst beter te leren begrijpen én onze intelligentie te ontwikkelen. Deze vier strategieën zijn:

1. neem de tijd om te kijken
2. kijk breed en avontuurlijk
3. kijk helder en diep
4. kijk georganiseerd/ gestructureerd

Perkins noemt dit leren: *experiential intelligence* oftewel ervaringsleren. In wat we zien of waarnemen, nemen we vaak onbewust onze ervaringen mee. Daarbij hebben we doorgaans gedachten die gehaast, vluchtig en slecht georganiseerd zijn. Wanneer wij echter leren reflecteren (*reflective intelligence*) kunnen we onze kennis ontwikkelen. Dit bevordert de intelligentie en zorgt voor een dieper inzicht in kunst en waardering van kunst.

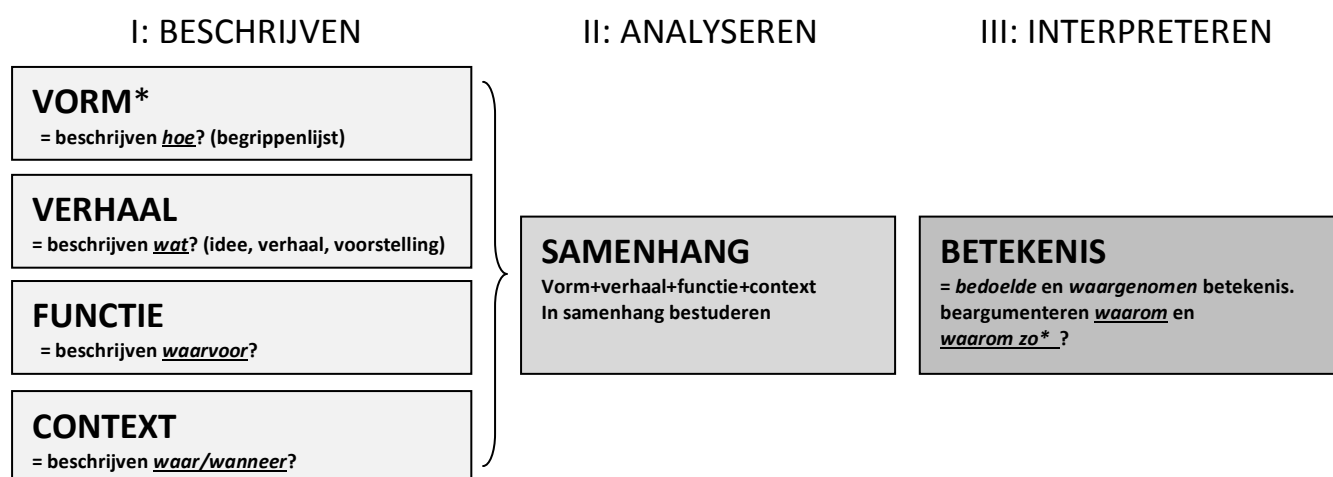
Perkins geeft advies om naar kunst te kijken met een *thoughtful look*. Bij het kijken naar kunst is een aandachtige en nadenkende blik vereist. Niet alleen leer je hierdoor beter naar kunst te kijken, maar leer je dus ook beter na te denken. We leren onze hersens beter te gebruiken. Van nature kijkt de mens vluchtig en routinematig. Het aanleren van *kunstmatige regels* voor aandachtig en nadenkend kijken werkt volgens Perkins niet, daarom creëert hij *dispositions* (strategieën, talenten) die de beschouwer enthousiast en toegewijd kunnen maken, hetgeen leren tot gevolg heeft. Perkins geeft een aantal redenen waarom juist kunst geschikt is om deze *dispositions* aan te leren:

1. *Sensory anchoring*: een schilderij is fysiek aanwezig wat helpt om je blik te focussen wanneer je aandachtig en nadenkend kijkt.
2. *Instant access*: het werk is altijd aanwezig en meteen toegankelijk en daarom is het eenvoudig om er ook langer naar te kijken.
3. *Personal engagement*: kunst heeft sterke affectieve kwaliteiten, het houdt de aandacht langer wanneer men tot een werk is aangetrokken.
4. *Dispositional atmosphere*: kunst kijken vergt nadenken om tot betekenis te komen. In deze zin is het dus mogelijk om de *dispositions* te ontwikkelen.
5. *Wide spectrum cognition*: bij de activiteit van het kijken komen verschillende cognitieve aspecten aan bod, zoals hypothesen opstellen, conclusies trekken, analyseren etc.
6. *Multiconnectedness*: vanuit de kunst zijn veel verbanden te leggen met andere kennisgebieden zoals sociologie, geschiedenis, filosofie.

ILO-UvA KUNST ANALYSE MODEL - KUNST ALGEMEEN -

Voor kunst algemeen moet je goed in staat zijn de samenhang tussen vorm, verhaal, functie en context te analyseren en de betekenis te begrijpen. Belangrijk is dat je alles wat je opschrijft kunt onderbouwen: met observaties (wat je in het kunstwerk ziet of hoort), met goed onderbouwde argumenten op basis van wat je in het kunstwerk ziet of hoort, met kennis (over de tijd of plaats waar iets gemaakt is) met bronnen (foto's, teksten, video's). Je eigen mening is bij kunst analyse in het kader van kunst algemeen niet van belang. Je probeert alles zo duidelijk mogelijk te onderbouwen en toe te lichten.

Kunst analyseren, WAT doe je dan?

Kunst analyseren, HOE doe je dat?

I: BESCHRIJVEN - Je gaat eerst observerend (zonder mening) beschrijven: Hoe ziet het eruit? Hoe klinkt het? Wat is het? enz. Je begint dus met observerend beschrijven van formele aspecten (zie begrippenlijst). Daarvan hoeft je niet alle begrippen te verwerken, alleen die nodig zijn om het werk goed te beschrijven. Let op: dit moet vooral zonder een interpretatie of jouw eigen oordeel blijven.	II: ANALYSEREN - De beschrijving breng je vervolgens in verband met een analyse (evt. met bronnen). Daarbij ga je de formele en andere aspecten van het werk zoals vorm, verhaal, functie, context (kunst- en cultuurgeschiedenis, maatschappij enz.) in samenhang bestuderen en onderzoeken met behulp van bronnen. Je blijft daarbij zo objectief mogelijk.	III: INTERPRETEREN - De analyse breng je vervolgens in verband met een interpretatie van mogelijke betekenissen. Nu probeer alle bestudeerde elementen aan elkaar te verbinden en te onderzoeken en onderbouwen wat mogelijke betekenissen zou kunnen zijn. Daarvoor moet je uit de door jou geobserveerde en geanalyseerde aspecten de belangrijkste betekenis afleiden. Je probeert zo goed mogelijk je standpunt te onderbouwen. Je interpretatie laat zien dat je de betekenis kunt onderbouwen en uitleggen met betrekking tot vorm (= waarom zo?).
---	---	--

Bronnen:

- Efland, A.D. (2002). *Art & Cognition*. Teachers College Press, Colombia University.
- Feldman, E.B. (1994). *Practical Art Criticism*. Englewood Cliffs. N.J. Prentice Hall.
- Pauwels, L., Peters, J.M.(2005). *Denken over Beelden*. Leuven.